

Asia: VM003:00/2017 VM/155/03.01.00/2018

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta sekä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 5 §, 6 § ja 7 §:n 1 momentin kumoamisesta

1. Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Tilastokeskus pitää ehdotusta pääsääntöisesti oikeansuuntaisena ja arvioi sen toteutuessaan johtavan huomattavaan palveluiden saatavuuden ja sähköisen asioinnin edellytysten paranemiseen. Tilastokeskus haluaa kuitenkin lausunnossaan nostaa esille joitakin tarkentamista tai lisätarkastelua vaativia kohtia.

Tilastokeskus pitää tärkeänä, että lakiluonnokseen sisältyvää sääntelyä tarkastellaan myös mahdollisten ei-toivottujen vaikutusten näkökulmasta. Lainsäädännön velvoitteiden toteuttaminen ei saa hidastaa tai vähentää digitaalisten palveluiden kehittämistä tai tarjontaa julkisella sektorilla.

2. Kommentit lakiehdotuksen pykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin

1 luku: Yleiset säännökset

Tilastokeskus katsoo, että lakiehdotuksen 3 § 3 momentin kohta 1, jossa lakia sovelletaan viranomaisen intranet- ja ekstranet-verkkosivustoihin ja mobiilisovelluksiin henkilöstöhallinnon digitaalisten palveluiden osalta, edellyttää selkeyttämistä. Ehdotamme harkittavaksi, kuuluvatko intra- ja ekstranet-verkkosivustojen sisällöt lainkaan lain soveltamisen piiriin. Vaihtoehtoisesti lakiehdotuksessa tulisi tarkemmin määritellä, mitä työntekijöiden käytettäviksi tarkoitetuilla henkilöstöhallinnon palveluilla tässä yhteydessä tarkoitetaan.

Samassa pykälässä ja momentissa todetaan, että lakia ei sovelleta ”verkkosivustoilla tai mobiilisovelluksessa esitettävään suoraan aikasidonnaiseen mediaan; kuitenkin tätä lakia sovelletaan aikasidonnainen medialähetykseen, joka tallennetaan säilytettäväksi ja uudelleen

julkaistavaksi verkossa.” Toivotaan selkeytettäväksi miten ”tallennetaan säilytettäväksi” määritellään, jottei tuotettujen ja saatavilla olevien medialähetysten elinkaari lyhene epätarkoituksenmukaisesti.

2 luku: Viranomaisten digitaalisten palvelujen järjestäminen yleisölle

-

3 luku: Digitaalisten palvelujen saavutettavuus

-

4 luku: Saavutettavuusvaatimusten valvonta ja oikeussuoja

-

5 luku: Erinäiset säännökset

Lakiehdotuksen 17 § toinen momentti rajaa ennen 23 päivä syyskuuta 2019 arkistoidut verkkosivustojen ja mobiilisovellusten sisällöt pääsääntöisesti lain sovellusalan ulkopuolelle. Lain yksityiskohtaisiin perusteluihin toivotaan sisällytettävän, mikä tässä yhteydessä määritellään arkistoinniksi.

Tilastokeskus pitää 17§ siirtymäsäännösten toteuttamisaikataulua hyvin haastavana.

3. Kommentit vaikutusten arviointiin

Esityksessä on arvioitu, että digitaalisten palveluiden saavutettavuuden varmistamiseen ja parantamiseen liittyvien toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset olisivat pääsääntöisesti sisällytettävissä viranomaisten voimassa oleviin taloussuunnitelmiin ja verkko- sekä mobiilisovellusten kehittämiseen varattuihin määrärahoihin.

Tilastokeskus haluaa nostaa esille huolen erityisesti jo aikaisemmin julkaistuihin digitalisiin palveluihin liittyvien muutostöiden resurssivaatimuksista. Tilastokeskus ei pidä edellä esitettyä arviota rahoituksesta realistisena. Lainsäädäntö tulee edellyttämään uusia, merkittäviä resurssitarpeita, joiden rahoitus tulee erikseen turvata.

Tilastokeskus pitää lakiehdotuksessa esitettyjä yhteiskunnallisia vaikutuksia hyvin kuvattuina ja toivottuina.

4. Muut kommentit

Tilastokeskus on jo ennakoanut lakiin sisältyviä toimenpiteitä omien digitaalisten palveluidensa uudistusten yhteydessä sekä meneillään olevan verkkouudistuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Mitä varhaisemmassa vaiheessa lakiehdotuksen 9 §:ssä mainittu täytäntöönpanosäädöksen mukainen saavuttavuusselosteen malli ja muu ohjeistus ja tuki on saatavilla, sitä nopeammin ja suoraviivaisemmin saavutettavuutta edistäviä yhtenäisiä toimintamalleja voidaan toteuttaa ja ottaa käyttöön jo meneillään olevassa työssä.

Koska kyseessä on lakiehdotus, joka vaikuttaa laajasti yhteiskunnan kehittymässä olevien digitaalisten palvelujen ja sisältöjen tarjontaan, Tilastokeskus pitää tärkeänä, että direktiivin mahdollistama kansallinen liikkumavara otetaan riittävästi huomioon.

Orjala Helvi
Tilastokeskus